

**Pani
Bogumiła Więckowska
Starosta Otwocki**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli,¹ Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie przeprowadziła w Starostwie Powiatowym w Otwocku kontrolę w zakresie kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych w latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 (do 29 czerwca 2012 r.)

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym 29 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli², przekazuje Pani Staroście niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie realizację zadań związanych z kształceniem uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, pomimo nieprawidłowości polegającej na niezapewnieniu należytego stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego nr 1 w Otwocku.

Zakres zadań oświatowych Powiatu Otwockiego w latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 obejmował 17 jednostek oświatowych kształcenia specjalnego³, do których uczęszczało wg stanu na 30 września: 2010 r. - 635 i 2011 r. - 634 uczniów⁴.

Na etapie planowania budżetu Powiatu, zgłaszane przez dyrektorów jednostek kształcenia specjalnego potrzeby na realizację zadań bieżących i inwestycyjnych: na 2011 r. w kwocie 19 194,4 tys. zł, na 2012 r. w kwocie 20 946,6 tys. zł, zostały uwzględnione odpowiednio w 94% (18 012,2 tys. zł) i w 88% (18 453,7 tys. zł).

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82, zwana dalej ustawą o NIK

² Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm., zwana dalej ustawą nowelizującą

³ Przez jednostki oświatowe kształcenia specjalnego należy rozumieć następujące szkoły i placówki oświatowe prowadzone przez Powiat Otwocki, do których uczęszczał uczniowie z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego, tj.: 2 specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze (w ramach których funkcjonowały: 2 przedszkola specjalne, 2 powiatowe szkoły specjalne, 2 powiatowe gimnazja specjalne, 2 zasadnicze szkoły zawodowe specjalne, szkoła specjalna przysposabiająca do pracy, technikum uzupełniające specjalne, szkoła policealna specjalna i 2 internaty), młodzieżowy ośrodek socjoterapii, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, powiatowe gimnazjum specjalne- zwane także dalej jednostkami oświatowymi kształcenia specjalnego lub jednostkami.

⁴ Dane obejmują wczesne wspomaganie i przedszkola.

Przyczyną ograniczenia wnioskowanych kwot, w tym nieuwzględnienia w budżecie 2012 r. wydatku inwestycyjnego na budowę windy i zakup urządzeń do placu zabaw dla Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Nr 1 im. Marii Konopnickiej dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym⁵ (1 023,6 tys. zł), była konieczność zrównoważenia wszystkich wydatków Powiatu Otwockiego z planowanymi dochodami.

Powiat Otwocki otrzymał część oświatową subwencji ogólnej, przypadającą na jednostki kształcenia specjalnego w kwocie 20 057,0 tys. zł na 2011 r. i 21 619,7 tys. zł na 2012 r., co stanowiło odpowiednio 104% i 103% zgłoszonych pierwotnie przez dyrektorów potrzeb. Z ww. subwencji do jednostek kształcenia specjalnego przekazano: w 2011 r. kwotę niższą o 2 105,1 tys. zł (90% subwencji, tj. 17 951,9 tys. zł), wg planu po zmianach na 2012 r.⁶ kwotę niższą o 3 173,5 tys. zł (85% subwencji, tj. 18 446,3 tys. zł). Z wyjaśnień Starosty wynika, iż różnica została przekazana na pozostałe działy szkolnictwa w Powiecie Otwockim, z uwagi na ich niedofinansowanie. Wydatki jednostek oświatowych kształcenia specjalnego zrealizowano w 2011 r. w kwocie 18 059,3 tys. zł, w 2012 r. w kwocie 18 453,1 tys. zł, tj. odpowiednio o 1 135,1 tys. zł i o 2 493,5 tys. zł niższej, od wartości wnioskowanych pierwotnie przez dyrektorów kwot.

Najwyższa Izba Kontroli nie stwierdziła nieprawidłowości w zakresie rzetelności danych, przekazywanych do naliczenia dla Powiatu Otwockiego subwencji oświatowej na 2011 r. Z otrzymanej przez Powiat Otwocki części oświatowej subwencji ogólnej w kwocie 38 707,9 tys. zł, na jednostki kształcenia specjalnego przypadało 20 057,0 tys. zł (52%). Zadania z zakresu nadzoru nad prawidłowością przekazywanych danych subwencyjnych zostały powierzone Oświacie Powiatowej⁷. Kontrola przeprowadzona przez NIK w ww. jednostce wykazała, że przed scaleniem plików z Systemu Informacji Oświatowej, poszczególnych jednostek kształcenia specjalnego, dokonywano weryfikacji, wykazywanych przez dyrektorów, liczby uczniów wg poszczególnych niepełnosprawności. Przekazywane przez Oświatę Powiatową dane do naliczenia subwencji były zgodne z danymi wykazanymi przez dyrektorów jednostek kształcenia specjalnego.

Dzieciom zamieszkałym na terenie Powiatu Otwockiego zapewniono formę kształcenia, odpowiednią do wskazań w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego, stosownie do art. 71b ust. 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁸. Warunki indywidualnego nauczania uczniów w jednostkach kształcenia specjalnego były określone w porozumieniu z organem prowadzącym szkoły, zgodnie z art. 71b ust. 5c ww. ustawy. Starosta Otwocki upoważnił Dyrektora Oświaty Powiatowej do kierowania dziećmi z orzeczeniami o potrzebie kształcenia specjalnego do placówek zapewniających odpowiednią formę kształcenia oraz do przydzielania godzin indywidualnego nauczania dzieciom, posiadającym orzeczenie o jego potrzebie. Kontrola dokumentacji z przedmiotowego zakresu, przeprowadzona przez NIK w Oświacie Powiatowej wykazała, że:

W latach szkolnych 2010/2011 i 2011/2012 do Oświaty Powiatowej wpłynęły 382 wnioski o skierowanie na kształcenie specjalne. Wszystkie wnioski zostały objęte postępowaniem, zakończonym skierowaniem uczniów do placówek kształcenia specjalnego, w tym 35 do innych, niż prowadzone przez Powiat Otwocki (stosownie do postanowień art. 71b ust. 5b ustawy o systemie oświaty). Szczegółowa analiza

⁵ Dalej SOSW Nr 1

⁶ W niniejszym wystąpieniu kwoty dotyczące 2012 r. są podawane wg danych w planie po zmianach na 31 marca 2012 r.

⁷ Oświata Powiatowa powstała z dniem 1 września 2000 r. na podstawie Uchwały Nr 125/XVII/2000 Rady Powiatu w Otwocku z dnia 29 sierpnia 2000 r. w sprawie przekształcenia Powiatowego Zespołu Obsługi Finansowej Szkół w jednostkę budżetową Oświata Powiatowa w Otwocku. W ww. Uchwale określono zakres działania Oświaty Powiatowej, tj. realizację zadań oświatowych należących do kompetencji organu prowadzącego powiatowe szkoły i placówki szkolno-wychowawcze, wykonywane dotychczas przez Wydział Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki Starostwa Powiatowego w Otwocku (§ 3 ust.1, pkt 1).

dokumentacji, dotycząca 14 dzieci wykazała, iż wszystkie zostały skierowane do jednostek, zgodnie z zaleceniami wskazanymi

w orzeczeniach o potrzebie kształcenia specjalnego.

Do jednostek kształcenia specjalnego prowadzonych przez Powiat Otwocki, w latach szkolnych: 2009/2010 i 2010/2011 uczęszczało 12 uczniów z orzeczeniem o potrzebie indywidualnego nauczania, w roku szkolnym 2011/2012- 9. W związku z art. 71b ust. 5c ustawy o systemie oświaty, Dyrektor Oświaty Powiatowej na wniosek dyrektorów, ustalił dla ww. uczniów tygodniowy wymiar godzin zajęć indywidualnego nauczania, tj. od 8 do 10 godzin, zgodnie z § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 września 2008r. w sprawie sposobu i trybu organizowania indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży⁹.

W budżecie Powiatu Otwockiego plan po zmianach wydatków na bieżące zadania oświatowe jednostek kształcenia specjalnego w 2011 r. wyniósł 18 025,2 tys. zł i został wykonany w 100%, plan po zmianach w 2012 r. - w kwocie 18 453,1 tys. zł. W strukturze wydatków największy udział stanowiły wynagrodzenia wraz z pochodnymi i odpisem na ZFŚS: w 2011 r. 86% (15 512,6 tys. zł), w 2012 r. 89% (16 462,1 tys. zł). Wydatki rzeczowe wyniosły w 2011 r. 2 546,7 tys. zł (14%), w 2012 r. 1 991,0 tys. zł (11%).

W ramach budżetu Powiatu Otwockiego sfinansowano realizację zajęć rewalidacyjnych i socjoterapeutycznych, w liczbie godzin wykazanej przez dyrektorów jednostek w arkuszach organizacyjnych, tj. w wymiarze 791 godzin w roku szkolnym 2010/2011 i 741 godzin w 2011/2012. Wartość wynagrodzeń wraz z pochodnymi: w 2011 r. 14 696,3 tys. zł, w 2012 r. 15 638,8 tys. zł obejmowała zatrudnienie nauczycieli posiadających kwalifikacje wymagane dla danej jednostki kształcenia specjalnego.

W latach szkolnych 2009/2010-2011/2012 weryfikowano warunki działania jednostek kształcenia specjalnego, w tym w zakresie bezpiecznych i higienicznych warunków nauki. Zadanie w przedmiotowym zakresie zostało powierzone Oświacie Powiatowej, która w ramach zadań statutowych, przeprowadzała lustracje jednostek. Przeprowadzona przez NIK w Oświacie Powiatowej kontrola, wykazała, że:

Po kontrolach, przeprowadzonych przez dyrektorów szkół, w związku z obowiązkiem, określonym w § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁰, egzekwowano od nich przekazywanie, stosownie do postanowień § 3 ust.2 ww. rozporządzenia, protokołów z przedmiotowych kontroli. Dyrektor Oświaty Powiatowej, po przeprowadzonych lustracjach,

⁸ Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

⁹ Dz. U. Nr 175, poz. 1086

potwierdzała zgodność zawartych w protokołach zapisów ze stanem faktycznym. Analiza szczegółowa dokumentacji z kontroli na rok szkolny 2011/2012 wykazała, iż dla wszystkich jednostek oświatowych kształcenia specjalnego, została potwierdzona gotowość do podjęcia zajęć dydaktyczno-wychowawczych w dniu 1 września 2011.

Wg stanu na 29 czerwca 2012 r. w SOSW nr 1 warunków sanitarno-technicznych i higienicznych nie spełniała sala rekreacyjno-zastępcza na II piętrze wraz z magazynkiem sportowym¹¹, co było niezgodne z § 2 rozporządzenia w sprawie bezpieczeństwa i higieny. Odnowienia wymagały również sale dydaktyczne nr 14, 15 i 16¹².

Do dnia zakończenia kontroli NIK zabezpieczone zostały w budżecie Powiatu Otwockiego środki na remont sali rekreacyjno-zastępczej wraz z magazynkiem (88 tys. zł) i rozpoczęto procedurę przetargową na wyłonienie wykonawcy prac.

Uwagi NIK dotyczą przesuwania terminu realizacji odnowienia sal dydaktycznych. Pierwotnie, sale miały zostać odnowione do 31 sierpnia 2008 r.¹³ Z uwagi na brak środków finansowych na realizację generalnego remontu II piętra, w ramach którego uwzględniono ich odnowienie, na wniosek dyrektora SOSW Nr 1, ww. termin został trzykrotnie przedłużony przez PWIS, tj.: do 31 grudnia 2010 r., następnie do 31 sierpnia 2012 r. i do 31 sierpnia 2013 r.¹⁴ Zgodnie z art. 5 ust. 7 pkt 1 i 2 ustawy o systemie oświaty organ prowadzący szkołę lub placówkę odpowiada za jej działalność. Do zadań organu należy w szczególności zapewnienie warunków działania szkoły lub placówki, w tym bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki, wykonywanie remontów obiektów szkolnych oraz zadań inwestycyjnych w tym zakresie.

Wydatki na zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek (w § 424) planowano we wszystkich jednostkach kształcenia specjalnego. Ich wykonanie w 2011 r. wyniosło 83,6 tys. zł (0,5% ogółem wydatków), w 2012 r. 38,7 tys. zł (0,2% wydatków). W 2011 r. uzyskano 25,3 tys. zł na wydatki w § 424 oraz w § 421 (zakup materiałów i wyposażenia) w ramach realizacji 2 projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego¹⁵.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi Najwyższa Izba Kontroli wnosi o zapewnienie doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego oraz higienicznego sali rekreacyjno-zastępczej na II piętrze wraz z magazynkiem sportowym oraz odnowienia sal dydaktycznych nr 14, 15 i 16 w SOSW Nr 1.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, oczekuje od Pani Starosty

w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przedstawienia informacji

¹⁰ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm., dalej zwanego także rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny;

¹¹ Wg Decyzji Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego Nr I dm/11/2011 z 17 lutego 2011., z terminem jej wykonania do 31 sierpnia 2012r.

¹² Wg Decyzji WPIS Nr I dm/10/2011 z 17 lutego 2011., z terminem jej wykonania do 31 sierpnia 2013 r.

¹³ Wg Decyzji HDiM.6312-1/1415/08 z 27 marca 2008 r. Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego (PPIS).

¹⁴ Odpowiednio: Decyzją PPIS z 18.09.2008 r., Decyzją Nr I dm/10/2011 z 17.02.2011 r. PWIS, Decyzją Nr HDM/1142/2012 z 18.06.2012 r. PWIS.

¹⁵ Projekt „Edukacja plastyczna podopiecznych Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii „Jędrus”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, na łączną kwotę 47.656,81 zł; Projekt „JUDO-Formą integracji i aktywizacji podopiecznych MOS „Jędrus”, realizowany w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, na łączną kwotę 49.038,87 zł.

o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosku oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani Staroście prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosku zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK w brzmieniu obowiązującym do 1 czerwca 2012 r., w związku z art. 2 ustawy nowelizującej, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.